

VÅR ORGANISATION

en del av Socialdemokraternas medlemsutbildning

Socialdemokraterna

Innehåll

Förord	3
Kort introduktion	4
Träff 1: Välkommen till ett folkrörelseparti	5
Folkrörelsens styrka ligger i att många tillsammans bidrar med att:	5
Ändamålsenlig organisation	6
Medlemmarna	6
En del av en större arbetarrörelse	6
Facklig-politisk samverkan	6
Studier	6
Diskussionsfrågor	7
Träff 2: Socialdemokraternas organisation	9
Föreningar	9
Arbetarekommunen	10
Partidistriktet	11
Partistyrelsen	11
Verkställande utskottet	12
Programkommissionen	12
Partikongressen	12
Motioner till partikongressen	12
Nomineringar och samarbete	12
Stadgarna ger organisationen fast mark under fötterna	13
Diskussionsfrågor	13
Träff 3: Folkrörelsearbete, kampanj, valrörelse	14
Folkrörelsearbete	14
Medlemsvärvning	14
Kampanj	16
Vanliga kampanjmetoder och aktiviteter	17
Valrörelse	18
Några saker som händer i valrörelsen	18
Diskussionsfrågor	20
Studiehandledning och tips till cirkelledaren	21
Vad är en studiecirkel?	21
En bra studiecirkel...	21
Cirkelledarens roll	21
Tips för en bra cirkel	22
Så kan ni arbeta i cirkel	22
För att komma igång	22
Tips på litteratur för vidare läsning och fördjupning	23

Socialdemokraterna och ABF har tillsammans skrivit detta studiematerial. Du får sprida materialet fritt. Du kan ladda ner studiematerialet från <https://socialdemokraterna.abf.se> Där kan du också läsa mer om vårt studiearbete.

Förord

Genom att på olika sätt organisera medlemmar stärker socialdemokratiska partiet samtalet och förändringskraften. Genom en öppen och utåtriktad verksamhet sprider vi socialdemokratins idéer och på så sätt stärks vår organisation och politik.

De flesta som går med i Socialdemokraterna gör det för att de vill vara med och förändra och påverka samhällsutvecklingen. Oavsett skälen till medlemskapet ska det vara ett spännande steg att ta.

Medlemskapet innebär att man får möjlighet att tillsammans med andra diskutera viktiga frågor och genom den politiska beslutsprocessen vara med i det demokratiska samhällsbygget.

Socialdemokraterna är ett folkrörelseparti och för att vara en folkrörelse krävs många medlemmar. Det krävs också att medlemskapet ger möjligheter till engagemang utifrån den enskildes förutsättningar och vilja. Ett väl fungerande politiskt arbete kräver därför en väl

fungerande organisation. Organisationen är ett medel för att nå målsättningen om en verksamhet som speglar medlemmarnas vilja och där politiska beslut diskuteras och beslutas.

Vi hoppas att det här studiematerialet ska ge dig kunskaper om vår organisation och inspiration till att delta i verksamheter. Studiematerialet riktar sig till alla medlemmar som är intresserade, både nya och de som har varit med en tid.

Hoppas ni får en riktigt givande studiecirkel tillsammans!

Tobias Baudin
Partisekreterare

Tomas Eneroth
Studieledare i Partistyrelsen

Kort introduktion

Foto: Ida Borg

Det här är ett studiecirkelmateriel om Socialdemokraternas organisation. Sist i materialet finner du mer om hur man kan arbeta i en studiecirkel och tips till cirkelledaren. Här följer en kort introduktion för att lätt komma igång.

Tre träffar

Detta studiematerial om organisation består av tre delar anpassade till tre träffar i en studiecirkel. Varje del har ett tema:

1. Välkommen till ett folkrörelseparti!
2. Socialdemokraternas organisation.
3. Folkrörelsearbete, kampanj, valrörelse.

Varje del avslutas med diskussionsfrågor. Utgå från dessa eller formulera egna frågor för diskussion när ni träffas.

1.

Välkommen till ett folkrörelseparti

De flesta som går med i Socialdemokraterna gör det för att de vill vara med och förändra – för att kunna påverka samhällsutvecklingen. Oavsett ditt skäl att gå med ska det vara ett spännande steg att ta. Du är nu medlem i Sveriges största politiska parti. Välkommen till oss! Från att själv ha landat i en egen politisk uppfattning innebär medlemskapet i Socialdemokraterna också en möjlighet att tillsammans med andra att diskutera viktiga frågor, bilda opinion, och genom den politiska beslutsprocessen vara med i det demokratiska samhällsbygget.

Socialdemokraterna är ett folkrörelseparti, och folkrörelsetanken är en grundsten i den svenska demokratin. Människor organiserar sig i föreningar för att arbeta tillsammans för att förändra, i stort och i smått. Folkrörelserna finns i människors vardag, och bedriver sin verksamhet utifrån medlemmarnas beslut. Aktivitet i folkrörelsernas föreningsliv gör oss till aktörer i demokratin, snarare än passiva åskådare.

Politiskt hantverk blir dessutom bättre och resultatet vassare när vi är många som är med och formar ett nytt förslag. Ibland kan det kännas långt från idé till förverkligande, men att förankra politiska idéer och förslag är också en investering. Det är så förslagen

testas och vässas så att de blir hållbara. För att vara en folkrörelse krävs många medlemmar. Det krävs också att medlemskapet ger möjligheter till engagemang utifrån varje medlems förutsättningar och vilja att engagera sig.

Folkrörelsens styrka ligger i att många tillsammans bidrar med att:

- **Forma politiken**

Vårt partis styrka bygger på det engagemang som växer fram ur människors upplevelser av vad jämlikhet och solidaritet betyder – och insikten om att det är på oss tillsammans det beror om det ska bli någon förändring. Vårt parti måste ha medlemmar i olika åldrar, med olika bakgrund, kunskaper och erfarenheter för att utformningen av politiken ska bli heltäckande.

- **Vara omvärldsbevakare och ”örat i vardagen”**

Det är vi, medlemmarna, som tillsammans ger bilden av hur vårt lokalsamhälle ser ut och den tid vi lever i. Vilka är problemen, svårigheterna och orättvisorna? Hur ser attityder och värderingar ut bland svenska folket? Hur fungerar lagstiftningen i verkligheten?

- **Vara en förändringskraft i människors vardag**

En folkrörelse som ser orättvisor och problem kan också agera för att förändra dem. En lokal partiförening kan påverka partiet i stort, men också själv organisera möten och verksamhet för att ge röst åt människors frågor och idéer.

- **Vara budskapsbärare**

Vi behöver vara många människor, medlemmar och sympatisörer, som kan beskriva vår politik för vänner, grannar och arbetskamrater, varje dag, året om, under hela mandatperioden. Som medlem kan man, även utan att ständigt prata politik, stå upp för våra värderingar genom att bära partisymbolen med stolthet eller delta i olika sociala medier på nätet.

Ändamålsenlig organisation

Ett väl fungerande politiskt arbete kräver en väl fungerande organisation. Målsättningen är att verksamheten ska spegla medlemmarnas vilja, att politiska beslut ska diskuteras av många och att de prioriteringar som görs av partiets medlemmar ska fångas upp.

Som organisation måste vi därför vara öppna och tillgängliga. Vi ska ständigt välkomna fler till vår rörelse. Bara så kan vi vara det mest relevanta och folkligt förankrade partiet i Sverige. Bara så kan vi uppmärksamma problem i vardagen och presentera trovärdiga lösningar. Genom en öppen och utåtriktad verksamhet sprider vi socialdemokratiens idéer. På så sätt stärks vår organisation och politik. Tillsammans eftersträvar vi ett samhälle som bygger på aktivitet och gemenskap, ett samhälle som efterfrågar medborgarnas insatser, där allt fler deltar i framtidsarbetet.

Medlemmarna

Partiets bas är medlemmarna och varje medlem är lika mycket värd. En interndemokratisk struktur möjliggör för medlemmar att påverka politiken, välja dem som vi har förtroende för till olika uppdrag och utkräva ansvar av dem vi väljer att företräda oss i olika sammanhang.

De som fått förtroende att företräda Socialdemokraterna i ett offentligt uppdrag har till uppgift att fatta de beslut som krävs, utifrån ekonomiska realiteter och ut-

ifrån de överväganden, den debatt och de åsikter som kommer fram i vårt parti och bland väljarna i stort.

En del av en större arbetarrörelse

En av grunderna för Socialdemokraternas styrka ligger i partiets täta kopplingar till andra sociala förändringsrörelser. Många socialdemokrater är aktiva i fler folkrörelser än i partiet. Detta är en nyckel till framgång för vår rörelse, och en viktig förklaring till det starka förtroende vårt parti har bland många människor.

Vårt parti har varit med och byggt upp åtskilliga organisationer som spelar en viktig roll för att förändra samhället i stort och smått, såsom exempelvis ABF, Unga Örnar och Folkets Hus och Parker.

Därutöver finns många organisationer som delar vår människo- och samhällsyn och står vårt parti nära på olika sätt, som Hyresgästföreningen och konsumentkooperationen.

Facklig-politisk samverkan

Den facklig-politiska samverkan mellan Socialdemokraterna och fackförbunden inom LO bygger på att organisationerna är en del av samma rörelse. Som organisationer inom arbetarrörelsen delar vi samma värderingar både när det gäller samhällsförändring och samhällsutveckling.

Med facklig-politisk samverkan menar vi en långsiktig, kontinuerlig samverkan mellan Socialdemokraterna och LO/LO-förbunden. Syftet är att via politiskt påverkansarbete och politiska beslut åstadkomma förändringar som är bra för löntagarna. Samverkan bygger på att de samverkande organisationerna har gemensamma grundläggande värderingar; samma strävan efter ett jämlikt och jämställt samhälle. Strävan efter att löntagarna ska få leva bra liv och i ett bra samhälle har förenat arbetarrörelsen i utvecklandet av välfärdssamhället under alla år det socialdemokratiska partiet har funnits och verkat. Det är alltså gemensamma politiska mål för att stärka frihet och jämlikhet som är basen för det facklig-politiska samarbetet.

Studier

Studier spelar en grundläggande roll för att bygga en

stark folkrörelse. Studier ger verktyg – både kunskaper och metoder – som kan förändra både det egna livet och ge kraft för att förändra samhället i stort. Därför har studierna alltid spelat en avgörande roll för socialdemokratin.

Olof Palme, som var Socialdemokraternas partiledare från 1969 till 1986, beskrev en gång Sverige som en ”studiecirkeldemokrati”. Studiecirkeln och den övriga folkbildningsverksamheten har gett människor möjlighet att påverka sin livssituation och samhället i stort. Genom studiecirklar har människor också lärt sig respektera sin egen och andras åsikt – något som skapat tolerans och en vana att lyssna på argument.

Socialdemokraterna har all sin studieverksamhet kopplad till studieförbundet ABF, Arbetarnas bildningsförbund. Det var Socialdemokraterna, LO och

konsumentkooperationen som startade ABF, och det finns en viktig poäng att fortsätta ha studier tillsammans med ett studieförbund som delar de socialdemokratiska värderingarna.

Som medlem ska du erbjudas medlemsutbildning. Det här studiematerialet om organisation är del av partiets grundläggande medlemsutbildning, som handlar om att ge varje medlem förutsättningar att stärka sin kunskap om vår ideologi, vår organisation och historia.

Varje partidistrikt och arbetarekommun har ansvaret att erbjuda nya medlemmar studier och bestämmer själva formen för den. Alla studiematerial som tagits fram på riksnivå finns samlade på partiets och ABF:s studieportal, socialdemokraterna.abf.se. Där finns också ett utbud av studier som anordnas av Socialdemokraterna på riksnivå.

Diskussionsfrågor

- Vad fick dig att ta steget att bli medlem i Socialdemokraterna?
- Vilka politiska frågor brinner du för?
- Vilka förväntningar har du på ditt medlemskap?
- Vad innebär ordet ”folkrörelse” för dig?
- Hur involverar man så många som möjligt i att forma Socialdemokraternas politik?
- Hur kan Socialdemokraterna vara en förändringskraft i människors vardag?
- Är du aktiv i andra folkrörelser än Socialdemokraterna? Vilka då, i så fall? Hur upplever du att dina olika engagemang hänger samman?
- Hur ser du på Socialdemokraternas nära samverkan med LO? Hur kan man stärka samarbetet mellan partiet och fackföreningsrörelsen, både LO, TCO och Saco?
- Vad behöver du för att kunna påverka politiken och vara mer aktiv inom Socialdemokraterna?

Tips på aktivitet: Starta en studiecirkel om en politisk fråga du brinner för, gärna tillsammans med fackliga partivänner. Kontakta din lokala ABF-avdelning så hjälper de dig att komma igång. Din lokala ABF-avdelning hittar du på abf.se

Foto: Mattias Yepsä

2.

Socialdemokraternas organisation

Socialdemokraterna är ett stort parti, och har en stor partiorganisation. Som ny medlem kan det vara svårt att få en överblick. I det här avsnittet försöker vi förklara hur de olika delarna i organisationen hänger ihop. Från den lokala socialdemokratiska föreningen till partikongressen och partistyrelsen med det verkställande utskottet.

De socialdemokratiska föreningarna och klubbarna är partiets bas. Där sker det lokala politiska arbetet, studier och kampanjarbetet. Föreningarna i ett större område samlas i arbetarekommuner, som är partiets lokala huvudorganisation på kommunnivå. Arbetarekommunerna är i sin tur samlade i partidistrikt. Partidistriktet är partiets regionala organisationer. Partidistriktet bildar tillsammans partiets riksorganisation.

Föreningar

De socialdemokratiska föreningarna och klubbarna samlar personer som delar de socialdemokratiska värderingarna. Föreningar och klubbar ska utveckla medlemskapets värde, forma politiska förslag i dialog med medborgarna och inte minst verka för att fler ska välja att bli medlemmar i Socialdemokraterna.

Om du inte själv valt en specifik förening när du gick med blir du medlem i en förening i ditt närområde. De föreningarna som inte bygger på ett särskilt intresse eller liknande kallas ibland för geografiska föreningar, helt enkelt för att indelningsgrunden för föreningen är geografisk.

Men föreningen eller klubben kan också utgå från intresse eller verksamhetsområde, snarare än efter var medlemmarna bor. Bygg-sossen bygger på facklig-politisk gemenskap. Vi har också många föreningar som bygger på andra gemensamma utgångspunkter så som HBT(S), Unga (S) och Bosniska S-föreningen.

Föreningens verksamhetsområde fastställs i arbetarekommunens organisationsplan. Alla som kan ställa sig bakom Socialdemokraternas partiprogram och partistadgar och som betalar medlemsavgiften har rätt att bli medlem i föreningen eller klubben. Rent praktiskt är det föreningens eller klubbens medlemsmöte som är det högsta beslutande organet. Årsmöte hålls före februari månads utgång och då ska bland annat styrelse väljas med minst fem ledamöter.

Foto: Ida Borg

Arbetarekommunen

Arbetarekommunen är partiets lokala huvudorganisation. Det är en sammanslutning för alla föreningar och klubbar i kommunen. Arbetarekommunen planerar och leder partiets deltagande i allmänna val i kommunen samt utvecklar och samordnar den lokala facklig-politiska verksamheten. Man ansvarar också för att löpande utveckla medlemskapets värde och verka för att fler ska välja att bli medlemmar i Socialdemokraterna.

Inom arbetarekommunen ska det finnas en organisationsplan där det framgår vilka socialdemokratiska föreningar och klubbar som ingår. Det är styrelsens ansvar att det finns organisationer med anknytning till bostadsområden och arbetsplatser inom arbetarekommunens område.

Socialdemokraterna har flera delorganisationer som är nära knutna till partiet: ungdomsförbundet SSU, kvinnoförbundet S-kvinnor, studentförbundet S-studenter och förbundet Socialdemokrater för tro och

solidaritet. I de flesta fall är sidoorganisationernas föreningar och klubbar också föreningar inom sin arbetarekommun. Det ger lokala SSU-klubbar, S-kvinnoklubbar och så vidare samma rättigheter till att skriva motioner, ha representanter på arbetarekommunens årsmöten, och föreslå kandidater till uppdrag som andra partiföreningar. Om du vill veta mer om sidoorganisationerna kan du läsa mer på deras webbplatser: ssu.se, s-kvinnor.se, s-studenter.se, troochsolidaritet.se och hbts.se.

En lokal facklig organisation kan anslutas till arbetarekommunen, men för att de enskilda medlemmarna i den fackliga organisationen också ska bli medlemmar i partiet krävs att de individuellt ansöker om medlemskap.

Arbetarekommunen kan välja att införa ett representantskap, till vilket klubbar och föreningar utser ombud i förhållande till sitt medlemsantal. Om arbetarekommunen inte infört representantskap har alla medlemmar rätt att delta i arbetarekommunens möten.

Arbetarekommunens medlemsmöte är högsta beslutande organ, såvida inte representantskap införts. Årsmöte i arbetarekommunen ska hållas före mars månads utgång. Motion till medlemsmöte eller representantskapsmöte kan väckas av varje enskild partimedlem eller socialdemokratisk grundorganisation som tillhör arbetarekommunen, liksom organisationsansluten facklig organisation.

Arbetarekommunens styrelse leder verksamheten i enlighet med stadgar och beslut. Styrelsen ska argumentera för partiet och dess politik, utarbeta kommunalpolitiska handlingsprogram samt stödja föreningarnas och klubbarnas verksamhet. Styrelsen har också arbetsgivaransvar gentemot den personal som är anställd. Arbetarekommunens styrelse ska bestå av minst sju ledamöter som väljs för två år. Ordförande, kassör, studieorganisatör och facklig ledare väljs särskilt. Inom styrelsen kan ett verkställande utskott väljas.

Partidistriktet

Partidistriktet är partiets regionala huvudorganisation för alla arbetarekommuner inom ett geografiskt område, som i många fall motsvaras av länsindelningen. Partidistriktet ska leda Socialdemokraternas deltagande i allmänna val inom distriktet, hålla kontakt med andra organisationer, utveckla och samordna facklig-politisk verksamhet samt verka för att fler ska

välja att bli medlemmar i Socialdemokraterna. Det område som utgör ett partidistrikt omfattar en eller flera valkretsar vid val till riksdagen. Distriktets högsta beslutande organ är den årliga distriktkongressen. Enskilda medlemmar och grundorganisationer har rätt att skriva motioner till distriktkongressen. Motionerna ska först behandlas av ett möte i arbetarekommunen. Motionen kan därefter antas som arbetarekommunens egen, eller om den inte antas av arbetarekommunen, sändas till distriktkongressen som en så kallad enskild motion.

Distriktkongressen kan inrätta ett förtroenderåd för distriktet, som sammanträder minst en gång om året. Ledningen för distriktets verksamhet är distriktsstyrelsen som också utgör partidistriktets högsta beslutande organ när distriktkongressen inte sammanträder. Distriktsstyrelsen ska bestå av minst sju ledamöter och inom styrelsen kan ett verkställande utskott väljas.

Partistyrelsen

Partistyrelsen leder partiets verksamhet, i överensstämmelse med partiets program, stadgar och kongressbeslut. Partistyrelsen är partiets högsta beslutande organ då partikongressen inte är samlad. Partistyrelsen består av 33 ledamöter som väljs på partikongressen vart fjärde år. Av dessa 33 väljs sju ordinarie ledamöter till partiets verkställande utskott (VU) i ett särskilt beslut.

Varför heter Socialdemokraternas kommunnivå arbetarekommun?

När det socialdemokratiska partiet bildades fanns inte dagens kommuner, i bemärkelsen något som levererar service till kommuninvånarna. Den tidens kommuner var borgerliga, det fanns ingen välfärd, inga medborgerliga rättigheter att tala om, och långt ifrån alla kommuninvånare hade rösträtt. Att kalla den nya politiska lokala organisationen för arbetarekommun var en markering av hur man tyckte att samhället borde vara: demokratiskt, jämlikt och där arbetarna hade rätt till rättigheter.

Partiorganisationen i Stockholm, Gotland och Göteborg

Den beskrivning av partiorganisationen som du nyss läste stämmer i nästan hela landet, men inte riktigt överallt. Det finns några undantag där Socialdemokraterna lokalt är organiserade på ett annat sätt. Stockholms arbetarekommun är både en arbetarekommun och ett partidistrikt. Samma sak är det för Socialdemokraterna på Gotland och Socialdemokraterna i Göteborg. Den regionala organisationen är i de fallen både partidistrikt och arbetarekommun.

Dessutom väljer partikongressen åtta suppleanter för ledamöterna i VU och 15 suppleanter för övriga partistyrseledamöter.

Ordförandena för S-kvinnor, SSU, Tro och solidaritet, S-studenter och HBT-S har yttrande- och förslagsrätt vid partistyrrelsens möten, men inte rösträtt.

Partistyrrelsen håller årsmöte i april och sammanträder därutöver när det verkställande mötet kallar till möte eller då minst fem partistyrseledamöter begär det.

Verkställande utskottet

Den omedelbara ledningen av partiets verksamhet har det verkställande utskottet, VU, hand om. VU ansvarar för att fattade beslut blir utförda, och har arbetsgivaransvaret för de anställda vid partistyrrelsens kansli. Partikongressen väljer ordföranden och partisekreteraren i VU särskilt. Ordföranden för S-kvinnor, SSU, Tro och solidaritet, S-studenter och HBT-S har yttrande- och förslagsrätt i det verkställande utskottet, men inte rösträtt.

Programkommissionen

Socialdemokraternas partiprogram innehåller visioner och riktlinjer för partiets politik, och beskriver hur Socialdemokraterna vill att samhället ska utvecklas. Det är partikongressen som antar partiprogrammet. Partikongressen utser också ledamöter i programkommissionen, som föreslår förändringar i partiprogrammet och utarbetar ett nytt förslag till partiprogram när partikongressen så beslutat. Programkommissionen består av fem ledamöter och fem suppleanter.

Partikongressen

Partiets högsta beslutande organ är partikongressen, som består av 350 valda ombud. Varje partidistrikt får ombud i proportion till medlemsantalet. Kongressombuden väljs av medlemmarna i distriktet.

Partikongresser hålls vartannat år.

Yttrande- och förslagsrätt, men inte rösträtt, har dessutom:

- partistyrrelsens ledamöter
- representanter för den socialdemokratiska riksdagsgruppen

- representanter för den socialdemokratiska gruppen inom Europaparlamentet
- revisorerna
- ledamöterna i partiets programkommission
- partidistriktens ordföranden
- representanter för partigruppen i styrelsen för Sveriges kommuner och landsting (SKL),
- en representant för vardera S-kvinnor, SSU, Tro och solidaritet, S-studenter och HBT-S.

Partiet kan också ha extra partikongresser mellan de ordinarie partikongresserna. En extra partikongress blir av när partistyrrelsen beslutar om det, eller efter omröstning bland partiets medlemmar. En extra partikongress kan endast behandla frågor som tagits upp i kallelsen till kongressen, som partistyrrelsen beslutar om.

Motioner till partikongressen

Alla partimedlemmar, socialdemokratiska grundorganisationer och partidistriktens styrelser har rätt att skriva ett förslag, en motion, till partikongressen. En motion kan behandla en politisk fråga där den som skriver motionen vill få partiet att ta ställning i en viss riktning. Det kan handla om att förtydliga eller förändra partiets politik i något avseende eller förändra partiets organisation. Motionerna från enskilda medlemmar eller grundorganisationer ska behandlas av arbetarekommunen, som antingen kan anta den som sin egen, sända in den som enskild eller avslå motionen.

Nomineringar och samarbete

En av de saker som partiorganisationen gör är att nominera kandidater till politiska uppdrag. Både uppdrag inom partiorganisationen, och i offentliga organ som kommunfullmäktige eller riksdag. Det är olika regler som gäller för hur detta går till, beroende på vilka poster det handlar om. Kandidatnomineringar till val till europaparlamentet, riksdagen och kommunfullmäktige går alltså till på olika sätt. Socialdemokraterna har en princip om varvade listor, med varannan man och varannan kvinna. Den principen har partiet för att uppnå en jämn könsfördelning i uppdragen.

Därutöver finns även regler för samarbetet mellan dem som fått förtroendeuppdrag för partiet och partiets olika organisationer. Liksom det finns bestämmelser om det ansvar som medlemmarna har.

Stadgarna ger organisationen fast mark under fötterna

Precis som många andra organisationer har Socialdemokraterna stadgar, en regelsamling om vilken roll olika delar av partiorganisationen har, och hur olika processer ska gå till. Ingen medlem och ingen del av partiorganisationen får bryta mot stadgarna. Det kan kanske verka formalistiskt och lite stelbent ibland, men stadgarna är viktiga – de ger stadga åt organisationen så att alla vet vilka spelregler som gäller. Stadgarna slår till exempel fast hur långt i förväg en kallelse till partikongressen eller handlingar till ett årsmöte måste skickas ut, och vilka som har rösträtt.

Stadgarna är alltså ett interndemokratiskt rättesnöre.

Det är såklart viktigt att partiets stadgar speglar utvecklingen i organisationen och i samhället, och därför ändras stadgarna ibland. Det sker dock alltid efter noga övervägande och eftertanke.

Som ny medlem är det ibland inte alldeles lätt att förstå poängen med de formalistiska delarna på exempelvis ett årsmöte, och ibland glömmer vi andra som har varit med ett tag bort att förklara hur saker går till eller varför det är bra att göra på ett visst sätt. Om det händer dig – fråga!

Diskussionsfrågor

- Är det viktigt för dig som är ny medlem att få en förståelse för hur hela partiorganisationen fungerar? Varför eller varför inte?
- Har du hittat en socialdemokratisk förening du trivs i? Har du blivit kontaktad av någon i föreningen som hälsat dig välkommen och bjudit in dig till ett möte?
- Vilket slags politiskt arbete tycker du verkar viktigast? Att vara ute och träffa medborgare och berätta om Socialdemokraternas politik, att ha ett offentligt uppdrag i en nämnd, eller diskutera en politisk fråga med andra medlemmar och sedan skriva en motion om vad ni kommer fram till? Vad verkar roligast?

Tips på aktivitet: Skriv en motion!

3.

Folkrörelsearbete, kampanj, valrörelse

Folkrörelsearbete

Mötet mellan människor är demokratins livskraft och motorn i väldigt många organisationer. För arbetarrörelsen har mötet alltid varit centralt. Från början var det ett tillfälle för våra ledare att agitera för sina idéer och föra ut budskapet. Det var så kunskap om vad socialdemokratin stod för spreds. Nya medlemmar värvades, anhängare och sympatisörer upplystes. Kanske var det därför som mötet sågs som ett hot.

Det blev snabbt svårare för rörelsens pionjärer att hyra möteslokaler och poliser ingrep ofta genom att skingra deltagarna vid mötet. Som svar på behovet av egna mötesplatser byggdes Folkets Hus och Folkets Park och de blev snabbt viktiga delar av den framväxande arbetarrörelsen. Här erbjöds plats för att studera och bilda sig, men också för att roa sig och få tillfälle till förströelse. För att behovet av kunskap och bildning skulle tillgodoseas, och att alla skulle ha rätt till den, skapades rörelsens egen kultur- och bildningsorganisation –ABF, ArbetarnasBildningsförbund. I studiecirklarna bidrar deltagarna med kunskap och erfarenheter, ledaren med pedagogiskt handlag och kanske ett material med teoretiska utgångspunkter. I denna process uppstår ny kunskap och insikter både individuellt och kollektivt.

Idag är mötet minst lika viktigt som när socialdemokratin en gång bildades. Klassiska mötesplatser och mötesformer lever vidare sida vid sida med nya, ofta digitala möten. Inte sällan krokar de effektivt i varan-

dra. Nätburen kommunikation via till exempel e-post eller sociala medier används för att mobilisera deltagare och informera om en klassisk folkrörelseaktivitet som till exempel ett torgmöte, dörrknackning eller seminarieverksamhet.

Aktiviteten på nätet syftar då till att öka aktiviteten och engagemanget på gator och torg och i bostadsområden och på arbetsplatser. Därutöver används digitala mötesrum ofta när längre politiska texter ska processas. God kunskap om nya mötesplatser och mötesformer är avgörande för vår utveckling som folkrörelse.

Medlemsvärvning

Medlemmarna är grunden i vårt parti. Ju fler medlemmar vi är, desto större möjlighet har vi att utveckla politiken, finnas ute i det lokala samhället och därigenom åstadkomma förändring.

När vi är många kan vi nå många människor både lokalt, regionalt och nationellt. Alla som delar våra idéer om frihet, jämlikhet, öppenhet och tolerans är välkomna som medlemmar i vårt parti. Ett första steg är att värva medlemmar. 70 procent av alla som röstade på Socialdemokraterna i senaste riksdagsvalet kan tänka sig att bli medlemmar. Vilken möjlighet! Endast när vi frågar om medlemskap blir vi fler. Att värva, och sedan välkomna och engagera nya medlemmar är därför en huvuduppgift för alla.

Mötets roll:

- Öppna möten dit alla är välkomna: Kan ha en agitatorisk och/eller en medlemsvärvande roll.
- Medlemsmöten: syftar ofta till att formulera ny politik, bilda opinion och planera utåtriktad verksamhet.
- Årsmötet: Utvärdera den verksamhet som varit, välja

företrädare och beslutar om framtida verksamhet.

- Kongressen: Läger fast politiska riktlinjer och väljer centrala företrädare.

Alla möten är viktiga för att forma demokratin och se till att vi är i ständig rörelse.

Foto: Anders Löwdin

Kampanj

Foto: Martias Vepsä

Om det är i valrörelser som politiken och de politiska partierna verkligen sätts på prov så är det mellan valen som grunden måste läggas. Människors bild av partiet Socialdemokraterna är summan av oändligt många intryck. Allt från de politiska förslag som företrädare kommunicerar när de framträder i media till vad den enskilda medlemmen säger och lämnar för material vid dörrknackningen. Partiet Socialdemokraterna – det är alla vi tillsammans och summan av allt vi gör. I valrörelser och mellan dem.

Det är genom handling vi på bästa sätt kan visa vad vi menar med vår politik. En praktisk verksamhet i människors direkta vardag är oslagbar som opinionsbildning. Hur kan man på ett bättre sätt visa vad solidaritet, jämlikhet, jämställdhet och frihet är, än genom att visa upp exempel på bra verksamhet. Vi pratar inte bara, vi handlar också.

Om en socialdemokratisk förening vill arbeta för att motverka barnfattigdom, kan medlemmarna i föreningen både ta fram politiska förslag, till exempel skriva en motion om höjt försörjningsstöd för ensamstående med barn, och göra något praktiskt, till exempel organisera läxhjälp i ett utsatt bostadsområde, bjuda in till gratis fritidsaktiviteter, familjefester och liknande.

Vårt huvudbudskap ska alltid vara tydligt. Vi vill bygga ett starkare Sverige där var och en får möjlighet att utvecklas och ta nya steg i livet. Kunskap och kompetens är det lilla landets nyckel till framgång i konkurrensen. Därför kommer vi aldrig acceptera slutsatsen att ökad otrygghet och större klyftor mellan människor skulle leda Sverige framåt. Och därför kommer vi alltid presentera andra, bättre och mer trovärdiga lösningar.

Det ska synas och höras att Socialdemokraterna är ett sammanhållet parti, från den enskilde medlemmen till de socialdemokratiska föreningarna, arbetarekommunerna, partidistriktet och partistyrelsen. Därutöver vill och behöver vi givetvis fånga upp lokalt angelägna frågor.

På flera håll i landet har socialdemokrater i mellanvalsperioder framgångsrikt genomfört samtalskampanjer om olika lokala frågor. Det är ett bra sätt att fråga, lyssna och därmed förankra de politiska förslagen i människors vardag. Det är också ett utmärkt sätt att visa hur politiskt engagemang fungerar i praktiken och bjuda in fler till medlemskap i partiet.

Vanliga kampanjmetoder och aktiviteter:

• Fakta och argument för vår politik

Det ska alltid vara enkelt att argumentera för vår politik. Därför produceras olika typer av underlag, fakta och argument för partiets politik. Underlagen syftar främst till att stärka kunskapen om våra egna konkreta förslag, men hjälper också till att synliggöra alternativen i politiken. Webbplatsen socialdemokraterna.se är en viktig källa inte bara till information och nyheter utan också till kunskap, fakta och argument om vår politik.

• Media

Nyhetsrapporteringen i media rullar dygnet runt och spelar därmed stor roll när människor samlar information om de politiska alternativen. Utvecklingen av det svenska medielandskapet, där det ständigt finns fler kanaler att bevaka och fler kanaler att nå ut genom, kräver en väl fungerande mediehantering. Ett mediearbete som gör att vi tydligt presenterar vår politik, ger svar och kommentar i pågående diskussioner och rättar felaktiga uppgifter när det behövs.

• Dörrknackning

Att knacka dörr är enligt våra erfarenheter och internationell forskning den mest effektiva metoden för att komma i kontakt med väljare. Många av dem som knackar dörr tycker också att det är en rolig metod som leder till bra och givande samtal där vi kan ta del av människors åsikter och idéer. I många fall används dörrknackning i dag därför som en del i arbetet med att utveckla vår politik inom viktiga områden.

• Telefonkontakt

Genom att ringa till människor får vi tillfälle att föra ett politiskt samtal som vi annars inte skulle ha fått tillfälle

till. Det blir möjligt att möta människor individuellt och personligt utan att befinna sig intill varandra. På flera håll i landet har medlemmar samlats, som inför viken torgaktivitet som helst, och ringt tillsammans.

• Nätburet kampanjarbete

Via Internet kan vi inte bara möjliggöra och uppmuntra dialog med väljare utan också snabbt kommunicera med egna medlemmar och sympatisörer. Vi är många med politiskt intresse och budskap som bloggar eller på andra sätt synliggör våra sympatier i sociala medier. Genom dessa personligt utformade debattsidor på nätet diskuteras politik och nyheter förs ut. Kommentatorsfält och digitala enkäter används därutöver dagligen av svenska medier. Också i dem är det viktigt att vi är många som gör våra röster hörda.

Efter varje större debatt eller utfrågning erbjuds vi som mediekonsumenter att betygsätta deltagarnas insatser. Resultatet blir inte sällan rubriker både på löpsedlar, i papperstidningar och nätupplagor. Därmed blir enkäten en budskapskanal som når fler än de som sett eller hört debatten eller utfrågningen.

• Dela ut flygblad

När en särskild fråga ska uppmärksammas, eller i samband med större möten, debatter och utfrågningar är flygbladsutdelning en effektiv metod. Vid större arbetsplatser, vid busshållplatser, T-banestationer och spårvagnshållplatser samt vid större varuhus eller köpcentra kan flygbladen spridas till ett stort antal människor. Bladen kan informera om vår politik men också innehålla en uppmaning att komma på ett möte eller lyssna på en debatt.

• Första maj – en årlig tradition

Första maj är arbetarrörelsens särskilda dag som firas sedan slutet av 1800-talet. Upprinnelsen var en händelse i Chicago då polis gick till attack mot strejkande arbetare. Det blev den internationella arbetarrörelsens dag. Varje år arrangeras ett stort antal möten, inte bara i Sverige utan i hela världen. Här i Sverige har vi en lång tradition att demonstrera och mötas för att lyssna på tal. Första maj är Socialdemokraternas överlagset största medlemsaktivitet. I andra länder ser uppmärksammandet annorlunda ut och Första maj är inte helgdag i alla länder.

Valrörelse

I en demokrati spelar allmänna val en central roll. Valen är självklart också viktiga för ett politiskt parti som Socialdemokraterna. Det är i valen som väljarna kan ge Socialdemokraterna förtroende till politiska uppdrag, och därmed möjlighet att förverkliga våra politiska förslag.

Valresultatet avgör vilka partiet som kan bilda majoriteten i de demokratiska församlingarna i riksdag, kommunfullmäktige och landstingsfullmäktige. Utifrån det resultatet ska sedan regering, kommunstyrelse och landstingsstyrelse väljas.

Kampanjarbetet i valrörelsen är roligt, och intensivt. Det politiska arbetet intensifieras och den politiska debatten får allt mer utrymme i det offentliga rummet. Då är det extra viktigt att vi är många som jobbar för socialdemokratiska värderingar och förslag. Alla kan inte göra allt, men alla kan vi göra något. Därför ska det alltid vara enkelt att engagera sig i kampanjarbetet i en valrörelse.

Det kan handla om en organiserad aktivitet som att knacka dörr, dela ut flygblad eller ringa telefonsamtal. Men det kan lika gärna handla om att bara prata om politiska frågor med en granne eller arbetskamrat. Eller att skriva en insändare eller kanske visa att du tar politisk ställning i sociala medier.

De flesta väljare är inte alls lika intresserade av politik som oss som har valt att vara medlemmar i ett politiskt parti. Fler och fler väljare byter parti de röstar på från ett val till ett annat, och allt fler bestämmer sig sent i valrörelsen vilket parti de ska rösta på. Därför är valrörelsen viktig, och allas valrörelseinsatser är viktiga.

Socialdemokraterna är Sveriges största parti sett till antalet medlemmar. Det är en enorm styrka. Inte minst när vi ska genomföra valaktiviteter men också eftersom vi vet att människor lyssnar väldigt mycket på vänner och bekanta. Som sympatisör eller medlem i social-

demokraterna kan vi göra skillnad nästan varje dag genom att lyssna, fråga och berätta varför vi själva valt att ta politisk ställning. Så enkelt kan valrörelsearbete vara.

Några saker som händer i valrörelsen:

• Samordning i valcentret

I varje valrörelse samordnar vi aktiviteter och budskap för att bli så tydliga som möjligt. Det kan röra sig om kampanjinsatser för att lyfta en sakfråga – som till exempel skolan, jobben eller sjukvården. Det kan också röra sig om att rigga en lokal organisation, ett valcenter, som tar ansvar för att få ut kampanjmaterial i bostadsområdena och på arbetsplatserna. Om du vill göra en insats i valrörelsen, men inte riktigt vet vad eller hur, kontaktar du arbetarekommunens valcenter. Där finns kampanjuppgifter du kan sätta igång med direkt.

• Valmanifest eller valplattform

Vilka frågor partiet kommer att fokusera på i valrörelsen slås fast i ett valmanifest eller valplattform. Förutsättningarna för valplattformens politik läggs fast av partikongressen året före de allmänna valen. Där bestäms politiken för de kommande åren i stora drag. Prioriteringar görs och de viktigaste politiska frågorna förs fram.

När Socialdemokraternas politik ska konkretiseras till vallöften är det partistyrelsen som har det avgörande inflytandet. Det är där den nationella valrörelsens budskap och kampanjmetoder formuleras. Ofta väntar man med att precisera de konkreta löften som ska infrias vid en valseger till den mest intensiva delen av valrörelsen startar efter sommaren.

• Flygblad och trycksaker

I en valrörelse delar vi ut olika typer av kampanjmaterial till väljare, och skapar uppmärksamhet för Socialdemokraterna. Det handlar till exempel om mötesaffischer,

valaffischer, flygblad och broschyrer som vi använder vid aktiviteter på gator och torg. Formen påverkar innehållet. I broschyrer kan vi till exempel ha med mer information än vi kan på affischer. De olika materialen fyller lite olika funktioner, ibland presenterar vi ett politiskt förslag detaljrikt, ibland vill vi bara väcka eller stärka en känsla. Tillsammans stärker de olika materialen det huvudbudskap som Socialdemokraterna går till val på.

• Information på reklamplats

Socialdemokraterna syns också i valrörelsen genom information på betald reklamplats, till exempel annonser i tidningar och på nätet, teve-, film- och radioreklam och valaffischer på köpta stortavlor eller i kollektivtrafiken.

• Politikerutfrågningar

Utfrågningar av partiledare i radio, tv och i tidningarnas nätrapportering är alltid viktiga i en valrörelse eftersom många väljare följer dem. Det är också en viktig avstämningspunkt för den egna valorganisationen då man får veta vilka av de egna argumenten som bär bäst och studera motståndarnas taktik. Ofta följer media, ibland fler än de som genomfört utfrågningen, upp med interaktiva följdfrågor till läsare och tittare som ger möjlighet att betygsätta den utfrågades insats.

• Debatter

Debatter har sin givna plats i varje valrörelse. Den mest traditionsenliga är sedan länge den partiledardebatt som sänds i Sveriges Television fredagen före valet. Där har alla partiledarna tillfälle att föra fram sin politik till tittarna. På senare år har flera andra debatter också genomförts. Politiska huvudmotståndare möts ofta i dueller runt om i landet. Det är ett bra sätt att tydliggöra skillnaderna mellan de alternativ väljarna kan rösta på och berätta om partiets politik. När centrala företrädare som partiledare, partisekreterare eller de ekonomisk-politiska talespersonerna möts ges läsare och tittare nästan alltid möjlighet att betygsätta deltagarnas insatser på nätet.

• Stora valmöten

Socialdemokraterna har lång tradition av stora valmöten. Dessa arrangemang ger viktig, ny energi till de egna valarbetarna och välkomnar nya sympatisörer. Stora valmöten är också ett sätt att visa upp att vi är

en stor folkrörelse, man kan säga att dessa möten bildsätter vårt parti och vår organisation i andras ögon.

Foto: Mattias Vepsä

• Valstugor

Valstugan är en samlingsplats för partiets valaktiviteter i bostadsområdet eller stadsdelen. Här pratar vi med folk som antingen passerar eller som själva söker upp partiets valstuga för att få information om Socialdemokraternas politik. Om du är med och arbetar i valstugan delar du ut material och besvarar frågor. Ofta finns det ett telefonnummer du kan ringa om du får en fråga som du inte själv vet svaret på. Ibland genomför vi mindre möten vid valstugan, ofta tillsammans med en lokal förtroendevald politiker.

• Valaffischering

Organisationsaffischering i en svensk valrörelse får starta vid ett givet datum vid ett givet klockslag. Därför behövs en särskild affischeringsorganisation. Uppdraget är att se till att affischer kommer upp och att de underhålls. Affischer som hänger på sned eller har blivit utsatta för förstörelse skadar vår kommunikation och måste bytas ut. Ofta genomförs även en central omaffischering mitt i valrörelsen då nya affischer presenteras för att ytterligare höja temperaturen i kampanjen. Det ställer höga krav på flexibilitet.

• Slutspurten lönar sig

Väljarna bestämmer sig sent för vilket parti de ska rösta på. Därför är det väldigt viktigt att bedriva valrörelse under de sista veckorna före valdagen. Under valrörelsens slutspurt öppnar människor sina sinnen för politiken och möjligheten stärks att informera om och argumentera för socialdemokratisk politik.

• Aktiviteter på valdagen

På själva valdagen delas valsedlar ut vid vallokalerna. Längre var denna närmast valtekniska handling den enda aktivitet som politiska partier ägnade sig åt under själva valdagen. Man ville på så sätt ge väljaren tid för eftertanke inför beslutet. Men i takt med att informationsutbytet i samhället i stort har ökat kraftigt har också valkampanjerna sträckt ut sig. Aktivt politiskt valarbete tills vallokalerna stänger är numera varje politiskt partis melodi.

• Valvaka – att vänta in valresultatet tillsammans

När vallokalerna stänger är valrörelsen slut. Nu är det bara att vänta in valresultatet och se effekterna av allt kampanjarbete på tidiga morgnar, helger och sena kvällar. Kanske har du även hunnit med några nattliga affischeringsrundor. På många ställen i landet samlas socialdemokrater på en valvaka på valkvällen. Det är ett trevligt sätt att avrunda valrörelsen, och fira framgång eller dela besvikelse tillsammans. Om din arbetarekommun eller förening inte ordnar en valvaka är det egentligen inte mer komplicerat än att du

kan göra det själv. Bjud in dina vänner och partikamrater till ett enkelt knytnis och titta på den TV-sända valbevakningen och följ röstsammanräkningen på val.se tillsammans.

Foto: Anders Löwdin

Diskussionsfrågor

- Har du deltagit i öppna politiska möten och andra aktiviteter? Vilka aktiviteter och möten tyckte du själv att det var roligast att delta i? Varför det?
- Vilka aktiviteter och möten tycker du fungerar bäst för att synliggöra vårt parti och det vi står för?
- Vad kan du göra som enskild medlem och vad kan Socialdemokraterna lokalt göra för att värva, välkomna och engagera fler medlemmar?
- Vad kan vi som enskilda medlemmar göra för att utveckla våra aktiviteter och mötesformer?
- Vad kan vårt parti, som organisation, göra för att hitta nya mötesplatser och utveckla våra mötesformer?
- Har du deltagit i en valrörelse tidigare? Om du har det, vad gjorde du och vad var roligast? Vad ser du fram emot mest att göra i nästa valrörelse?
- Hur kan vi bli fler som gör en insats för Socialdemokraterna i en valrörelse? Vilka metoder tror du är mest effektiva för att nå fram till människor som inte själva är politiskt aktiva?
- Vad har du för intryck av Socialdemokraternas valrörelsearbete? Arbetar partiet på ett bra sätt, eller finns det saker som kan bli bättre? Hur då?

Tips på aktivitet: Gör en kampanj, med dörrknackning, nätburen kommunikation och/eller möten, kring en lokalt angelägen fråga.

Studiehandledning och tips till cirkelledaren

Det här är en studiehandledning som hjälper er att genomföra en studiecirkel om Socialdemokraternas organisation. Syftet är att fördjupa kunskaperna om partiorganisationen och ge tips och inspiration till kampanjarbete och valrörelsearbete. Målgruppen är nya medlemmar i Socialdemokrater men naturligtvis också andra intresserade socialdemokrater.

Det här studiematerialet finns bara digitalt men den som vill kan naturligtvis skriva ut materialet för att kunna läsa det på papper.

Vad är en studiecirkel?

I en studiecirkel träffas man regelbundet för att studera, diskutera eller öva sig på något tillsammans. Det ideala ur ett pedagogiskt perspektiv brukar vara 7–12 deltagare inklusive ledaren, men man kan vara mellan tre och 20 deltagare i en cirkel.

I en studiecirkel deltar man fritt och frivilligt, det finns ingen färdig kursplan, och alla deltagare är med och påverkar innehållet och upplägget. I en studiecirkel utgår man från deltagarnas behov och tar vara på allas erfarenheter.

Studiecirkeln är en demokratisk studie- och diskussionsform som bygger på allas aktiva deltagande. Respekt för varandra är viktigt. Ingen person får dominera diskussionerna. Alla bör få komma till tals och ungefär lika mycket. Beslut bör fattas i öppen och demokratisk anda.

Cirkelledare fungerar som en guide och inspiratör, och leder gruppens arbete framåt. Men det är i samspelet mellan cirkelledaren, deltagarna och studiematerialet som ny kunskap växer fram.

Ni ska rapportera studiecirkeln till ABF. Det finns några formella krav för att studiecirkeln ska få ekonomiskt stöd från ABF för materialkostnader eller annat. Cirkeln måste bestå av minst nio studietimmar (en studietimme = 45 minuter) uppdelat på minst tre sammankomster. Tre deltagare inklusive ledaren är minimum.

En bra studiecirkel...

- Ger alla deltagare ungefär lika stort utrymme.
- Tar vara på allas erfarenheter.
- Kombinerar kunskapssökande med dialog och problemlösning.
- Anpassar ambitionsnivån till deltagarna.
- Låter olika perspektiv komma fram i diskussionen.

Cirkelledarens roll

Cirkelledaren har ansvar för att samordna arbetet i cirkeln, förbereda träffarna, skaffa fram studiematerialet och hålla kontakten med ABF. I en del cirklar är cirkelledaren given på förhand och ibland utser gruppen en av deltagarna att leda studiecirkeln.

Cirkelledaren är en i gruppen, inte någon som måste sitta inne med alla ämneskunskaper. Han eller hon får gärna vara en inspiratör och dela med sig av sina kunskaper, men bör inte fastna i föreläsarrollen.

Cirkelledarskapet handlar mycket om att skapa bra stämning i gruppen, få igång samtal och diskussion, göra all delaktiga, tydliggöra vägval, hantera eventuella problem, reda ut oenighet i gruppen, och leda cirkeln mot ett gemensamt mål. Nyckelordet är dialog, och ofta handlar cirkelledarskapet mer om att ställa frågor än om att ge svar.

Tips för en bra cirkel

Som cirkelledare kan du bidra till att alla blir delaktiga, att ingen tar över, att dialogen blir konstruktiv.

Här är några tips som kan vara till hjälp:

- Gå en runda. Då får alla chansen att säga något och alla får ungefär lika stort utrymme.
- Använd en talarboll/pinne som ger rätt att prata. Den som talat färdigt kastar vidare.
- Är ni fler än åtta personer? Då kan det vara bra att dela in cirkeln i mindre grupper om två eller tre ibland, med återkoppling i storgrupp. Det gör att alla vågar delta.
- Ställ riktade frågor av typen ”Anni – vad tycker du?” Vissa måste tilldelas ordet för att säga något. Samtidigt har man förstås rätt att passa.
- Ställ en följdfråga för att locka fram mer ur en deltagare som svarat kort.

Foto: Ida Borg

- Agera ”jokern i leken”. För in tankar och idéer som inte annars finns i gruppen.
- Försök styra in diskussionen på ämnet igen om det svävat iväg. Ställ en uppföljningsfråga.
- För stödanteckningar så att du kan sammanfatta diskussionen kring varje fråga.

Så kan ni arbeta i cirkeln

Låt gärna någon eller några av deltagarna kort återberätta vad de har läst och vilka intryck de fått i början av varje träff. Alla bör ha läst innan träffen.

Det viktigaste momentet är diskussion. Utgå från de föreslagna diskussionsfrågorna eller formulera egna. Ni kan gärna diskutera frågorna i grupper om två eller tre och sedan rapportera i storgrupp. Bjud gärna in en expert, organisationsföreträdare, lärare eller annan som kan svara på deltagarnas frågor och delta i diskussionen.

För att komma igång

Börja med att gå en snabb runda där alla får säga sitt namn. Ta sedan upp vad studiecirkeln ska handla om och hur dagens upplägg ser ut.

Prata igenom och bestäm praktiska saker: när ni ska ses i fortsättningen, hur deltagarna ska meddela frånvaro, fika till träffarna etcetera.

Prata om vad en studiecirkel är och hur cirkeln kan bli konstruktiv och deltagande. Kom överens om hur ni ska bemöta varandra och arbeta tillsammans.

Om deltagarna inte känner varandra bra innan cirkelns början: Låt deltagarna intervjua varandra två och två (i cirka fem minuter var) och presentera varandra för resten av gruppen. Några saker att ta reda på i intervjuerna är: namn, bostadsort, sysselsättning, fritidsintresse, politiskt engagemang, och sist men inte minst förväntningar på studiecirkeln.

Samla ihop deltagarnas förväntningar och samtala en stund om dessa – hur kan de uppfyllas?

Utifrån förväntningarna kan ni formulera mål för studiecirkeln. Gå igenom studiematerialet så att alla får en överblick. Bestäm upplägget för resten av cirkeln.

Tips på litteratur för vidare läsning och fördjupning

”Massmedier: press, radio och tv i den digitala tidsåldern”

Stig Hadenius, Lennart Weibull och Ingela Wadbring, Ekerlids 2011.

”Modern svensk politisk historia: konflikt och samförstånd”

Stig Hadenius, Hjalmarson & Högberg 2008.

”Vad är Socialdemokrati – en bok om idéer och utmaningar”

Ingvar Carlsson, Ann-Marie Lindgren, Förlaget Idé och Tendens, 2007.

”Netroots – en progressiv blogg-rörelse som sätter agendan”

Johan Ulvenlöf, Bilda Förlag, 2010.

”Alla kan blogga en handbok för dig som vill börja blogga”

Rosemari Södergren, Bilda Förlag, 2007.

”Jämlikhetsandan: därför är mer jämlika samhällen nästan alltid bättre samhällen”

Richard Wilkinson och Kate Pickett, Karneval Förlag, 2010.

”Mellan dröm och verklighet”

Daniel Lind, Premiss Förlag 2009.

”The Revolution Will Not Be Televised” (Pocket)

Joe Trippi, HarperPaperbacks, 2008.

**Du hittar alla våra studiematerial på:
socialdemokraterna.abf.se**

ARBETARNAS
BILDNINGSFÖRBUND

Socialdemokraterna